

MISSZIÓI LAPOK

(Külmisszió)

A magyarhoni ág. hitv. ev. misszió-egyesület hivatalos közlönye

Felelős szerkesztő:

Scholtz Ödön, esperes, Ágfalva (Sopronmegye)

kihez a lap szellemi és anyagi részét illető összes közlemények küldendők.

Társszerk.: **Schrödl József, lajtaufalusi lelkész.**

Megjelenik negyedévenként egyszer

A rendes és alapító-rendes tagok díjtalanul kapják a folyóiratot.

Nemtagok számára az előfizelési ár egész évre 1 korona. Egyes szám ára 25 fillér.

Hirdetések egyezség szerint.

Scholtz Ödön

És monda nekik: Elmenvén mind e széles világra, prédikáljátok az Evangéliumot minden teremtetett állatnak. A ki híjénd és megkeresztelkedéndik, idvezül, a ki pedig nem híjénd, elkárhozik. (Márk. 16, 15-16.)

Egyházi Misszió.

1895-ig hazai egyházunkból alig egynehány gyülekezet karolta fel az evangélikus hittérítés szent ügyét. Ekkor Schmidt Károly Jenő pozsonyi lelkész meghívására a Lipcsében székelő, de kisebb nagyobb mértékben ugyszólván az egész európai szárazföld lutheránus országos egyházaival összeköttetésben álló, tehát egyetemes evangélikus egyházi jelleggel bíró u. n. „Leipziger evangelisch-lutherische Mission“ két nagynevű munkása, dr. Schwartz missziói igazgató és Handmann missziói esperes látogatták meg hazai egyházunk számos gyülekezetét s tartottak a hívek élénk érdeklődése mellett a hittérítés ügyét ismertető s annak felkarolására buzdító missziói istentiszteleteket és előadásokat.

Handmann missziói esperes, aki életének jó részét a forró Indiában töltötte volt mint hittérítő, a soproni felső egyházmegye gyülekezeteinek meglátogatása alkalmával nálam ütötte fel főhadiszállását. Így hosszabb ideig és ismételten alkalmam volt ezen kiváló szakférfiu ismertető előadásából megismerkedni a hittérítési

munka eredetével, céljával, eszközeivel s főképpen meggyőződni arról, hogy ha ágost. hitv. evang. egyházunk, mint a Jézus Krisztus által alapított igaz keresztény egyház, meg akar felelni azon nagy feladatnak, amelyet az egyház Ura az egész emberiség áldására reá ruházott, akkor elsőrendű kötelessége, hogy a birtokában lévő tiszta keresztény tant és üdvözítő hitet, az egyházi hittérítés minél nagyobb és lelkesebb felkarolása által „minden népekhez“ elvigye. Az egyházához s annak hitvallásához hű lelkész és egyháztág előtt tehát nem lehet kétséges, hogy ágost. hitv. evang. egyházunk csak ágost. h. evang. hittérítési munkát folytathat és támogathat, de ezt felkarolni aztán elsőrendű kötelessége, mert ha nem tenné, ugy nem csak Krisztus világos parancsát szegné meg, hanem nagy bünt is követne el, mivel a szegény pogányokat megfosztaná az Igazság megismerésének lehetőségétől s így az üdvösségre vezető legbiztosabb uttól. Pedig mint nekünk, ugy a pogányoknak is joguk van

az igazsághoz és az üdvösséghez!

Ezen Handmannal folytatott beható eszmecsere s az egyház misszióügyeért róla rám is átszállt szent lelkesedés indított arra, hogy az 1896-ban megindított „Külmisszió“ című lapocskámmal az egyházi hittérítés ügyének hazai egyházunkban is minél több barátot szerezzek s így idővel elérjük azt, hogy hazai egyházunk is eleven, tehát misszionáló egyház s minden egyes gyülekezete misszionáló gyülekezet legyen!

Az elvetett mag jó talajra talált! Mind többen csatlakoztak a kibontott zászlóhoz, a „Külmisszió“-ból kifejlődtek a havonként megjelenő „Missziói Lapok“, az egyházi misszió egyre szaporodó barátai egyesület szervezését tüzték ki célul s mikor az egyetemes közgyűlés megerősítette a betervezett alapszabálytervezetet, 1909. február 2-án megalakult a „Magyarhoni ágost. hitv. evang. Misszió - egyesület.“ „Az egyesület célja: a magyarhoni ágost. hitv. evang. egyház tagjainak alkalmat nyújtani, hogy az Ur misszioparancsát (Máté 28, 19) követve, az ágost. hitv. evang. egyház missziói munkájában részt vegyenek s ezáltal a maguk részéről is lehetővé tegyék, hogy az Evangélium a pogány népeknek egyházunk hitvallása értelmében, tehát tisztán és hamisítatlanul hirdettessék.“ Az egyesület továbbá „működéséről évenként jelentést terjeszt a magyarhoni ágost. hitv. evang. egyház egyetemes gyűlése elé, melynek hatósága és védelme alatt áll.“

Igy megalkotott egyházi missziói egyesületünk Isten látható áldásától kísérve szép fejlődésnek indult. Nem csak tagjai szaporodtak, bevétele növekedett, hanem nagyszabású missziói ünnepélyeivel az ország különböző vidékein lelkes indítást adott a hittérítési munka és áldozatkészség fellendüléséhez, 1912. május 29-én pedig Roth Henrik személyé-

ben már az első hittérítőt is kiküldhette Keletafrikába.

Sajnos, hogy a Missziói Lapokat munkatorlódás miatt időnként s a múlt évben ismét be kellett szüntetnem, ami egyes az egyházi misszióért nem igen lelkesülő körökben azt a látszatot kelthette, mintha ügyünk visszafejlődnék s így most rajtuk a sor, hogy ott is arassanak, ahol nem vetettek. A budapesti református körökből kiindult „Missziói Szövetség“, melynek igen szép és tág munkatér nyílna a hazai református egyházban, a melynek még nincsen missziói egyesülete, fokozott buzgósággal lépett ez év elején a küzdőterre s „Hajnal“ című lapjának (1. szám) majd minden sorából kitűnik az a tendencia, hogy a sok imádság és munka közben szervezett egyházi missziói munkát körünkben ismét megingassa s barátaink s pártfogóink közül minél többet magához édesgessen. Teszi pedig ezt nemcsak azzal, hogy lapjában, mellyel gyülekezeteinket is elárasztotta, arra hívja fel olvasóit, tehát hívveinket is, hogy „első sorban“ az ő „Missziói Szövetségükre“ adakozzanak, s evégből a saját missziói perselyeit is hirdeti és ajánlja, hanem a „Szerkesztői üzenetekben“ egyenesen sértő támadást is intéz az egyházi (szerinte „felekezeti“) missziói munka ellen, s így egyesületünk ellen is. Ezen támadását emlékezetül és okulásul szószerint leközlöm: „A Missziói Szövetség nem felekezeti egyt. Isten magyar gyermekeinek szabad tömörülése. Az a célja, hogy a magyar keresztyénségben a missziói felelősségérzetet felébressze, erősítse s irányítsa. A missziótörténet legdicsebb fejezeteinek az a tanulsága, hogy ez a munka nem végezhető felekezeti alapon. Amint a keresztyénségben magában minden erőteljes evangéliumi mozgalom áttöri a felekezeti korlátokat, úgy a misszióknak sem szabad magát azok közé a korlátok közé szorítania, amelyek

lehetnek ugyan tiszteletreméltóak, de ma már nem léphetnek fel azzal az igényvel, hogy Isten szabad gyermekeit egyháztörténeti és dogmatörténeti s a legtöbbször nagyon is emberi alakulatok alapján egymástól elválasszák. A felekezeti alapon folyó missziói munkák Isten országa történetében egy alsóbb fejlődési fokot jelentenek. S ez meg is látszik ezeknek a munkáknak méretségén, erélytelenségén. Pedig egynémelyik közülök (pl. az anglikán high-church irányzat társulatai, a lipcsei, hermannsburgi luth. missziók) tiszteletreméltó, sok tekintetben mintaszerű munkát végeznek. Szomorú volna, ha a most ébredező magyar keresztyénség mindebből nem okulna.

Az ügy szentségére való tekintetből nem akarok ezen amelyen sértő, ép olyan meggondolatlan és csak a helyzet nem ismeréséből folyó támadásra hosszasan reflektálni. S nehogy elfogultnak tűnjek fel, inkább egyszerűen leközlök egy más „szerkesztői üzenetet“, melyet a budapesti skót református egyház által kiadott „Élet és Munka“ című lapban találtam erre nézve s amely üzenet teljesen fedi saját egyházunkra vonatkozólag az én nézetemet is. Ezen üzenet így szól: „Igaz van. Krisztus a missziói munkát az ő egyházára bízta s az egyház van hivatva arra, hogy ezt a munkát végezze. Éppen ezt hangsúlyozta előttem dr. Mott János is két hónappal ezelőtt, ő pedig napjainkban többet tud a missziókról, mint bárki más. Aki azt állítja, hogy a felekezeti alapon folyó missziói munkák

Istenországa történetében csak egy alsóbb fejlődési fokot jelentenek, az nem érti, hogy mi az egyház, mi annak a hivatása; nem ismeri sem Istenországa, sem a missziók történetét. Az Ön kifejezése azonban tulerős, amikor azt mondja, hogy ezzel az állítással szándékosan port hintenek az emberek szemébe. Azonban bizonyos, hogy a missziói munkák legnagyobb részét éppen felekezeti alapon folytatják, s ezek a legsikeresebbek is. Máskép nem is lehet.“

Ezen támadás azonban missziói egyesületünk kötelességévé teszi, hogy az egyházi misszió fejlesztése és szervezése végett ismét fokozott mértékben sikra szálljon, nehogy a gyengébbek vagy a helyzettel kevésbé ismerősök félrevezetve, akartuk ellen, egy missziót pártoljanak, amely szektáskodó szemforgatással az egyházi misszióban csak egy „alsóbb fejlődési fokot“ lát. Evégett első sorban ismét megindítjuk a „Missziói Lapokat“, hogy az egyesületünk által végzett és támogatott egyházi missziói munkára nézve utmutatást nyujtsunk s irányt szabjunk. Kérem egyesületünk tagjait, valamint hazai ágost. hitv. evang. egyházunk lelkeszeit, tanítóit, összes hiveit, hogy ne engedjék magukat az ilyen bántó és sértő támadások által a megismert és eddig járt igaz és helyes utról eltántorítani. „Az egyházzal az egyházért minden téren!“ Ez legyen jelszavunk mindenütt és minden körülmények között, tehát és főképen a hittérítés terén is!!

Ágfalva.

Scholtz Ödön
missz. egyesületi elnök.

Megnyitó beszéd.

A trencsényi országos missziói ünnepélyen tartotta: Scholtz Ödön, elnök.

Misszió-egyesületünk mai ünnepélyével, melyet a trencsényi gyülekezet szíves meghívására ezidén itt

tartunk meg, egy olyan mezőre kíván bennünket elvezetni, a melyen körünk legnagyobb szellemi küzdelme

folyik le s amely sok hívünk előtt mégis meglehetősen ismeretlen: az evangélikus hittérítés nagy és szent mezejére.

Az evangélikus hittérítés ezen nagy munkamezeje négy világrészen u. m. Ázsia, Afrika, Ausztrália és Amerikában terül el, amely óriási területen ma 295 protestáns missziói egyesület szolgálatában (a női munkásokkal együtt) 24.092 hittérítő működik, akik a múlt évben is 212.635 pogányt kereszteltek meg s 34.795 iskolában 1,870.147 nagyobb részben pogány gyermeket részesítettek keresztény szellemű tanításban. A földkerekség protestáns hivei a múlt évben 193 millió koronát áldoztak ezen szent munka fentartására és fejlesztésére!

Mi indítja a kereszténységet általában s mi indít minket evangélikusokat különösen a missziói munkára? Első sorban és mindenek felett Krisztus Urunk parancsa, aki meghagyta apostolainak, hogy elmenvén széles-e világra tegyék tanítványává az összes népeket. Ezen parancs kötelező mindaddig, míg az utolsó pogánylélek meg nem tért a világ üdvözítőjéhez, Jézushoz, s ezen parancsot tölti be napjainkban helyettünk és mindnyájunk nevében az a 24.000 protestáns hittérítő. Egy egész hadsereg, ha valamennyi együttesen vonulna fel a szent küzdelemre; s mégis csak egy kis csapat a több mint ezer milliányi pogánysággal szemben, úgy hogy egy millió pogánylélekre átlag, mégis csak 24 evangélikus hittérítő jut... Ó, bár csak köztünk is akadnának minél számosabban az Ur szent nevéért lelkesülő ifjak, akik mindenről lemondva készek volnának kimenni oda, ahol hitünk harcosai a legnagyobb nélkülözések között töltik be Krisztus parancsát és terjesztik a mi hitünket, mint azt a diadalmat, amely meggyőzi a világot.

Krisztus missziói parancsa mellett a pogányok nyomora indít bennünket a missziói munkára. A po-

gányok legfőbb nyomora, hogy az Isten igazságát hazugsággá változtatták és a teremtett dolgokat tisztelik a teremtő helyett. Nem ismervén az igaz Istent, törvényeit sem ismerik s a gonosz szellemektől való örökös rettegés és a babonával összefüggő félelem között töltik életüket. Azért a hittérítők első sorban az Isten igaz ismeretére tanítják őket. — A pogányok nyomorának másik jellegzetes vonása a tudatlanság. Nem tudnak írni, olvasni, nincsen irodalmuk. Életüket tunyaságban töltik; egyetlen foglalkozásuk a legtöbb esetben az egymás ellen folytatott kegyetlen hadakozás. A hittérítők bevezetik úgy a gyermekeket mint a felnőtteket az írás és olvasás titkaiba; irodalmat teremtenek, köztük (csak a Bibliát vagy annak egyes részeit már több mint 500 nyelvre fordították le); s megkedveltetik velük a munkát, amennyiben földmivelésre, iparra, kereskedelemre szoktatják őket, s a munka nemesítő hatásával is szelidíteni igyekeznek vad erkölcsüket. — Nyomoruságuk harmadik neve a sok testi baj és betegség, mit kuruzslóik a legönzőbb módon kiharaszolnak. Roth Henrik hazánkfia, egyesületünknek első és eddig egyetlen hittérítője*), erre nézve nemrég a következő esetet írta nekem: Néhány hét előtt egy fiut hoztak hozzá, a kin mérgezési tünetek mutatkoztak. Mikor megvizsgálta, mellének mindegyik oldalán mintegy husz késszurást talált. Azon kérdésére, hogy mit jelentenek e sebek, azt válaszolták: Hát nem ez-e a mi medicinánk? A kuruzslók ugyanis késsel megvagdalták szegény fiut, vérét vették és a felfogott vérral gyógyították!

A Istenismeret hiánya, tudatlanság és testi szenvedés a pogányok nyomorának csak legjellegzetesebb vonásai, de már magukban is elégségesek, hogy felköltsék szívünkben

*) A ki Kelet-Afrikában Arusa állomáson a betegápolást is ellátja.

a könyörülő keresztény szeretet érzését, a mi a hittérítési munka harmadik rugója. Hiszen a pogányokat is azon emberhez kell hasonlítani, aki a rablók kezébe esék, s a keresztény egyház az irgalmas samaritánus, aki a krisztusi szeretettől indítva, könyörül rajta. S mennél jobban megismerjük saját lelkünk értékét s mennél komolyabban törekszünk annak megmentésére, annál eleveőbb lesz szívünkben a vágy, hogy pogány testvéreink halhatatlan lelkét is helyesen értékeljük s megmentsük a kárhozattól!

Krisztus parancsa, a pogányok nyomora s a könyörülő keresztény szeretet indították 4 év előtt hazai egyházunkban is azokat, akik a missziói munka szükségét felismerték, országos missziói egyesületünk megalapítására. Nagy mulasztást róttunk le ezzel, mivel egyházunk volt már az egyedüli protestáns egyházközösség, amely eddig Krisztus misszió-parancsát még be nem töltötte. Azóta azonban a misszió ügye nálunk is egyre fejlődik, s mostani ünnepünket is azért tartjuk, hogy egyesületünknek itt a szép s buzgó evangélikus lakosságáról ismert felvidéken is minél több tagot, áldozatkész barátot s ha lehet, az ifjuság köréből hittérítőket is toborozzunk! Hisszen a hittérítés ügye oly munkatér, amelyen mindnyájan kezet foghatunk még akkor is, ha egyben másban talán el is térnének nézeteink; mivel itt kizárólag a mi

megváltó Urunk és Jézusunk ügyét szolgáljuk legnyomorultabb embertársainkon, a szegény pogányokon. Örül is a lelkem, hogy ünnepélyünk iránt ily szép érdeklődés mutatkozik, mivel ebben zálogát vélem feltalálni annak, hogy ezentul a hittérítés ügye itt is fokozott támogatásra számíthat.

Mint a mondottakból kitűnt, a misszió nem csak hitet terjeszt, hanem egyuttal nagy kultur munkát is végez s azért méltó minden nemesen érző, fenkölt gondolkodásu, művelt ember figyelmére s pártolására. Roth testvérünk azt írja, hogy ő ott Arusa missziói állomáson a vad mazai nép között, hol néhány év előtt két fiatal testvérünk vértanuhalált szenvedett el hitünkért, „kézműves, orvos, földmivelő és lelkész“ egy személyben. Nos, álljunk be mi is mindnyájan az általa személyesen végzett munka támogatóinak sorába s hassunk buzgó imáinkkal, szívesen nyújtott adományainkkal s lelkes közreműködésünkkel oda, hogy most még a gyermekkor gyengeségeivel küzdő egyesületünk felvirágozván, hazai ágost. hitv. evang. egyházunkban számottevő tényezővé váljon és idővel sok-sok pogány lelket vezethessen a keresztény kultúra mezejére s a Jézus Krituszba vetett hit által az üdvösségre!

A mi Urunk Jézus Krisztusnak kegyelme, az Atyának szeretete s a Szentléleknek vigasztaló ereje legyen mindnyájunkkal! Amen.

Livingstone Dávid emléke.

Irta s az ág. hitv. ev. missziói egyesület 1913. július 30-án Trencsénben tartott missziói ünnepélyén előadta: báró Podmaniczky Pál.

Igazi hősokeket csak a kereszténység tud nevelni. A kereszténység világmeggyőző ereje tudatában lép ki a küzdőterre. Élhiszi, ha Jézus Krisztus így szól: „Bizzatok, én meggyőztem a világot.“ Vallja, mint tapasztalat megpecsételte igazságot:

„Az a győzelem, a mely legyőzte a világot, a mi hitünk.“ Hőseinek tehát az a sajátossága, hogy eleve bizonyosak a győzelem felől. Tudják, hogy olyasvalakinek ügyéről van szó, a kinek mindig nyert ügye van. Őket összetiporhatja az ellen-

fél, de Uruk ügye győzelemről győzelemre halad.

Azt mondhatjuk tehát, hogy a kereszténység a hősök vallása. A buddhizmus csak a Nirvána, a megsemmisülés számára nevel. Nem hősöket, mártirokat termel, az élésre nem érdemes életnek megkeseredett, meghasonlott mártirjait. Az izlam bekötött szemű, tompa lelkű katonákat küld a harcba. Ezek nem nyerhetnek, nem veszhetnek. A végzet ugyanis döntött már felötük. Fásult lélekkel harcolnak, egykedvűen véreznek el. Milyen mások a kereszténység hősei! A bűne miatt kárhozat alá vetettett világ

íránt való emésztő szeretet tüzei lelküket. Örömmel véreznek. Hiszen az Ur, a kiért harcolnak, elvérzett érettük. Tesztük a csatamezőn maradhat, lelkük mégis ujjong, mert látja a dicső jövőt, a mikor Jézus győztes lesz mindenek felett.

A kereszténység hőseinek harca még nem tünt le. A hősök harcát éljük ma is; mert áll a harc ma is; Jézus Krisztusnak ma is van szüksége az ő erejében harcoló hősökre. A kereszténységnek mindenütt teremnek hősei, de sehol talán olyan gazdagon, mint a misszió harcmezőjén. Ma ezeknek a hősöknek egyik legnagyobbikáról Livingstone Dávidról emlékezünk meg. 1913. március 19-én volt száz éve, hogy e világra született. Ha egy kissé elkésve is, emlékezzünk meg erről az isteni kegyelem által oly

csodálatosan kialakított életről. Ragadjuk meg az alkalmat, hogy újra lássunk valamit az Ur dicsőségéből, a melyet övéi életében néha oly szemképráztaó fényességgel visszatükröztet.

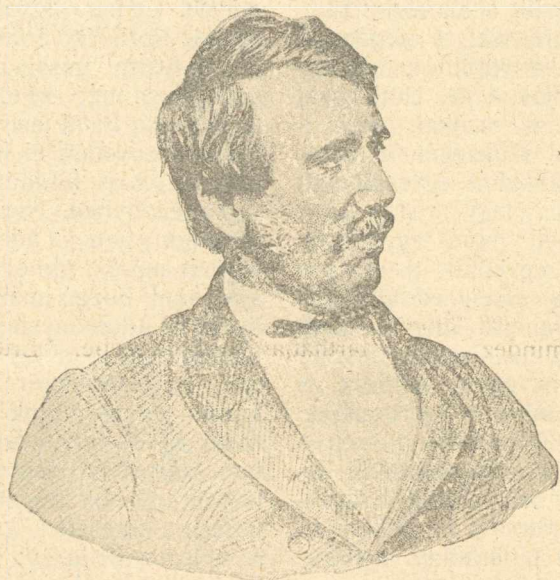
*

Livingstone az ember. Az az élet, a mely 1813. március 14-én ott kezdődött a blam Syreiteaárus házában s 1873. május 1. vagy 4-én ott végződött az ilalai sátorban, már mint pusztá emberi élet is bámulatra ragad. Ha végigtekintünk ezen az életen, érezzük: a ki ezt az életet végig élte, az erő, hatalmas tömege felett rendelkezhetet.

Livingstone az erő embere volt. Sejtjük, hogy léptei alatt meg kellett dobbanni a földnek. Szinte félve nyujtanók neki kezünket abban a hiszemben, hogy keze szorítása összeroppant

taná csontjainkat. Barátságatlan, szinte visszataszító arcának minden vonása erőről beszél. Pedig talán magának a testnek, Livingstone nagy lelke porsátorának ereje volta-keppen nem volt valami nagy. Annyi azonban bizonyos, hogy szinte hihetetlen erő kifejtésre volt képes. Livingstone tudott erős lenni, mert erősnek kellett lennie.

Megcsodálhatjuk benne az értelem erejét. Jelent az valamit, ha egy 9 éves fiu hiba nélkül el tudja mondani a 119. zsoltárt. Az is jellemző, hogy az a fiu, a ki napközben ott áll a szövőgyár zugó,

Livingstone Dávid.

zakatoló szövőszékei között, a maga erejéből megbirkózik a latin nyelv nehézségeivel s tekintélyes természet-tudományi ismeretekre tesz szert. Értelmének legcsodálatosabb ténye mindenesetre az volt, a mikor meglátta, hogy Afrikának mindenek előtt utra van szüksége, utra a szívébe, amelyen bele lehet látni minden bűnébe, szennyébe, a melyen át elindulhat hódító útjára az evangélium. Csodálatos akaratának ereje is. A mint gyermek — úgy ifjkorában is akarata erejével diadalmaskodik minden nehézségen. Hogy összekuporgatott pénze mindjárt orvosi tanulmányai kezdetén elfogy, nem ingatja meg legkevésbé sem. Beáll gyári munkásnak, keres valamit és folytatja tanulmányait. A mikor utolsó útján, a melynek célja a Nilus, Kongo és Zambezi forrásvidékének tüzetes meghatározása volt, sorvasztja a láb, gyötri a reuma, előretör célja felé. Elernyedt testét dobálja a láb, tagjait metsző, éles fájdalom hasogatja, de mindez nem tarthatja vissza, hordágyon viteti magát és uttalan utakon tör előre a cél felé, a melyet lelke lát.

Hatalmas vonzó ereje volt Livingstone egyéniségének is. Egyénisége nem rendelkezett semmiféle olyan külső eszközökkel, a melyekkel magához édesgethette volna az embereket. Arcvonásai inkább elriasztották a közeledőt. Modora esetlen, félszeg volt. A szónak sem volt embere. És mégis magához tudta láncolni az embereket. Ha senki másban nem, benne megbiznak a feketék. Hűséges szolgálói: Szuzi és Guma megküzdének ezer veszélyvel, emberi bizalmatlansággal, gonosz-sággal, vadállatokkal, vésszel, viharral, éhséggel, sanyarúsággal és elviszik uruk holttestét Afrika közepéből a tengerpartra, hogy ne az idegenben, hanem az angol anyaföldben várhassa meg a feltámadás napját.

*

Livingstone a keresztény ember. Livingstone, a keresztény, a

teljes odaadás embere. Élete teljesen az Urnak kiszolgáltatót élet. Jézus Krisztus e fölött az élet fölött a szó legszorosabb értelmében ur és király volt.

Livingstone egyetemi hallgató korában lett Isten gyermekévé. A szülői ház határozott keresztény szelleme csupán megérlette lelkét az evangélium elfogadására, csupán értelmével fogadtatta el a válság tényét. Csak mint ifju engedett Isten lelke munkájának s engedte életét oda kapcsolni Jézushoz, mint az ő Urához és Megváltójához. A megtérést, Jézus elfogadását nála is nyomon követte az odaadás, egyéniségének teljes kiszolgáltatása az Ur akarata számára. Hamarosan megértette, hogy az Ur a missziói parancs teljesítését kívánja tőle, mire tétovázás nélkül engedelmeskedett.

Ez a teljes odaadás adja csodálatos életének egyedül elfogadható magyarázatát. Lehetett eszköz Isten kezében, mert életét teljesen letette Ura kezébe. Értelmi tehetségeit, akaraterejét ez a teljes odaadás tette gyümölcsözővé Istenországa számára. A teljes odaadás a titka minden sikerének. Mivel teljesen Istené volt, Isten megvalósíthatta általa szándékait. A teljes odaadás magyarázza meg egyénisége vonzó erejét. Szeme pillantásából, arca vonásából, szava járásából Urának szeretete és kedvessége sugárzott és ez hódította meg kötötte hozzá a hiveket.

Életéből — a mennyire ezt emberről el lehet mondani — majd semmit sem tartott meg a maga számára. A mikor megtér, rendelkezésére bocsátja magát az Urnak. Az Ur kiküldi Afrikába, noha ő Kinába vágódott. Készséggel megy Afrikába. Az Ur megáldja magvetését, örömmel arathat, de csakhamar tudatja vele, hogy kevésbé gyönyörűséges munkát szánt neki. Abba kell hagyania az evangéliumi magvetés és aratás fönséges, boldogító munkáját. Reá vár az óriási feladat: utat kell törnie az őserdők rengetegeiben az

evangelium számára. És Livingstone engedelmessé lett. Családjá odanőtt a szívéhez, azt hitte nehéz lenne a tőlük való elválás, velük kelt utra. De a mikor kékszemű kis Erzsébet leánya számára az őserdő közepén sirt kell ásnia, megérti, hogy az Ur ügyéért még szeretteitől is meg kell válnia. És megválnak tőlük. És megy az Ur kijelölte utra. Szive eleped egy-egy hirért övéi felől, de hiába, hónapok mulnak, s ő a vadon vándora mitsem tudhat rólok. S mind ez nem teher számára. A teljes odaadás mindent megkönnyít, mindent megédesít, erőnek és vigasztalásnak, igaz boldogságnak forrása.

*

Livingstone a misszionárius. Livingstone, a misszionárius a nagy látomások embere volt. Szinte káprázik a szemünk, ha a mi kicsinyes látásunkkal kell felfogni ezeket a hatalmas látomásokat. Nagy dolgok keresztülvitelére alkalmas eszköze volt Istennek, ezért láttatott vele Isten nagy dolgokat s ezért lett számára sok látomás érzékelhető valósággá.

Meglátta Isten megvilágosította látásával, hogy a rejtelmes Afrika megnyílása nélkülözhetetlen előfeltétele Afrika evangelizálásának. Látomása a nyitott, utakkal keresztülkaszott, missziói állomásokkal betelepített Afrika volt. A látomást mint parancsot vette az Urtól. Megjárta az Kalachari-sivatagot s tőle tudta meg a világ, hogy az az u. n. sivatag áldott vidék, járható út. Ekkor fedezte fel a Nyami-tót. Megragadta lelkét az a lehetőség, hogy Afrika nyugati partjairól törhetne utat a Zambezi völgyeibe. Megkísérlette. Keresztülszelte Afrikát nyugat felé, majd nyugatról keletnek. Utközben felfedezte a világ legnagyobb vízességét a Viktoria-vizesést. A nagy látomás: a misszió számára teljesen, mindenfelé megnyitott Afrika nem hagyta nyugodni. Szinte leírhatatlan szenvedésekkel, fájdalomokkal teli utazásai után alig pihent meg,

már hajtotta, vitte a vágy, hogy a nagy látomást jobban megközelítse. Semmi sem tartóztathatja fel. A híres Zambezi-expedíció idején történt, hogy csak egy év multával értesült egy gyermeke megszületéséről és hat évig kellett várnia míg gyermekét keblére szoríthatta. S a mikor végre a Zambezi torkolatánál találkozott övéivel, öröme hamarosan szomorúságra fordult. 1862 április 27-én felesége meghalt karjai között. Livingstone mint egy gyermek sirt élete párjának holtteste mellett, de nem tört össze. A nagy látomás ellenállhatatlan erővel vitte, ragadta előre.

Életének legnagyobb látomása természetesen Krisztus volt. Látta azt a Krisztust, a kinek — úgy érezte, tudta — egész életével tartozik s látta kezében azt a koronát, a mely mindenért kárpótolhatja. Valaki egyszer nagyon emlegette előtte, hogy milyen nagy áldozatokat hozott Isten országáért. Kedvetlenül felelt vissza: „Ne beszéljen áldozatokról. Áldozatot csak az hozott, a ki a mennyből szállt alá és meghalt érettünk. Én csak nyomorúságos képmása vagyok s csak egy mozsáját róttam le annak a tartozásnak vele szemben, a melylyel adósa vagyok. Ne beszéljen tehát áldozatokról. Csak dicső jogommal éltem. Mert nagy dolog az, ha valaki misszionárius lehet.“ Ezt az az ember mondta, a ki — emberileg szólva — mindent feláldozott: nőt, gyermeket, családi boldogságot, egészséget, nyugodt hajlékot, kényelmet, tehát mindent, mindent s a kít az Ur elhívó szava is Afrika szívében talált, de akkor is térden állva s a ki térdelve halt meg talán épen akkor, a mikor lelke a nagy látomásokban gyönyörködött s életét, mindenét újra felajánlotta Urának, Megváltójának.

*

A mi megemlékezésünknek van egy szerkezeti hibája. A hiba, kijelentem, tudatos és szándékos. Nem

szóltam külön Livingstoneról a nagy földrajzi felfedezőről. Nem szóltam róla, mert ez — bizonynyal magának Livingstonnak véleménye szerint — egy soha nem létezett egyéniség. A mi a földrajzi tudomány terén Livingstone nevét halhatatlanná tette, az a missziónárius műve. Nem tudományoszomj, nem fölfedezési vágy vitte

őt Afrika rengetegeibe. A Krisztus szerelme szorongatta akkor is. A lelkeket mentő evangéliumnak akart utat törni. Ez az igazság. Livingstone-t mi ezért tartjuk hősnak. Ezért áldjuk az Urat, hogy adta őt a kereszténységnek s megmutatta az ő életében is, hogy mindenre van erőnk a Krisztusban, a ki minket megerősít.

A Lipcsei Misszió vértanui.

A Lipcsei Misszió 1893-ben küldte Német-Keletafrikába a Kilimandzsáró hegyóriás tövében élő dzsaggánép közé első hittérítőit. A dzsaggák szívesen fogadták a misszionáriusokat, a kik ott csakhamar berendezkedtek s elhatározták, hogy minél előbb megszállják a kétnapi járásra fekvő Meru-hegy vidékét is, nehogy

testvéreitől s indult 70 teherhordó bennszülött kíséretében járatlan utakon a Meru hegység felé, melyet október 15-én el is értek. Ma t u n d a, a törzsfőnök, látszólag barátságosan fogadta őket s Ovir testvér e sorokat küldte a Kilimandzsáróhoz visszatérő teherhordókkal az ottani testvéreknek: „Reméljük, hogy Isten segít-

Ovir Ewald.

Segebrock Károly.

esetleg katolikus hittérítők zárják el előlük artafelé a terjeszkedés lehetőségét. A missziói kollegium megadta hozzá a hittérítők indokolt javaslata alapján az engedélyt s az Oroszország kurlandi tartományából származó két fiatal hittérítőt, Ovir Ewaldot és Segebrock Károlyt bizta meg az új állomás létesítésével, a kik ezen nehéz feladat elvégzésére ö n k é n t jelentkeztek.

1896. október 13-án bucsuzott el a két fiatal hittérítő kilimandzsárói

ségével minden jól megy.“ Nem-sokára felkereste őket Johannes, a német helyőrség parancsnoka is, 30 katoná kíséretében, ki a hittérítők sátora közelében ütött tanyát és segédkezett nekik a létesítendő állomáshoz megfelelő hely keresésében, a melyet annak rendje-módja szerint megvettek a törzsfőnöktől.

Senki sem gondolt veszedelemre. Ekkor az október 19-ről 20-ra eső éjjel, mikor a hold már mélyen le-szállt, a felfegyverkezett bennszülöttek

sokasága fogta körül ugy a katonai tábornok, mint a hittérítők sátorát. Johannes parancsnok idejében észrevette a veszélyt s az elrendelt gyors-tüzeléssel elűzte a tábornok támadó ellenségét; de ugyanabban a pillanatban a hittérítők sátora felől lövést, vad üvöltést s a ládák feltörését hallotta, melyekből a bennszülöttek rabolták a hittérítők által

nyugvó helyükön annak jeléül, hogy bár ők meghaltak, az ügy melynek szolgálatába szegődtek mégis győzni fog!

Még csak egy évvel előbb indult ki ez a két hittérítő a legszebb reményekkel telt szívekkel Afrikába, hogy a pogányoknak szolgáljanak s íme milyen gyázos véget ért igyekeztük. — —

A Meru hegység.
Elől Nkoaranga állomás.

hozott felszerelési és cseretárgyakat. Johannes rögtön oda sietett és — mindkét hittérítőt halva találta. Mind-egyiknek teste körülbelül 30 tör-szurással volt átszurva. A gyilkosok zsákmányukkal elmenekültek. Johannes eltemette a halottakat, egy Miatyánkot imádkozott sirjukon s egyszerű fakeresztet helyezett el

„A Lipcsei Missziónak vértanúi vannak; ez dicsőség!” Így nyilatkozott nem sokkal utóbb a misszió egy barátja a kollégiumhoz intézett levelében s egyidejűleg adományt is küldött, a merui missziói állomás létesítésére. Azt kívánta ezzel kifejezni, hogy Isten nem akarja a

Meru vidékétől, ezen gyászos eset miatt az Evangéliumot megvonni. Azt a földet, melyen testvéreink vére ömlött, nem szabad feladnunk. Új lelkesedésnek kell mindnyájunkat áthatni, hogy a zászlót újból fel-emeljük, mely az ő kezükből oly gyászosan földre hult.

Ez azonban csak hosszabb idő múlva volt lehetséges. A Meru lakóinak vadsága, kegyetlensége még csak most lett ismeretes, úgy hogy csak 1902. február 22-én jelentkezett ismét két hittérítő, Krause és Fickert testvérek, akik készek voltak a megkezdett munkát ott folytatni, ahol 5 $\frac{1}{2}$ év előtt vértanuhalált halt elődeik abba hagyták. Azonban

azt a vidéket üresen találták, mint ha kihalt volna, mert a bennszülöttek a büntetéstől való félelem miatt mind máshová költöztek. Azért csak szép rendbe hozták a drága halottiak sírját, új keresztet helyeztek el rajta s tovább indultak Nkoaranga felé, hol sátorot ütöttek s megalapították a Meru vidékén az első lutheránus missziói állomást. A mostani törzsfő, M e n a v u r u igazi barátsággal fogadta őket s most zavartalanul élhetnek a testvérek úgy itt mint az azóta létesített többi állomáson is szent hivatásunknak. Isten óvja meg őket, köztük Roth Henrik hazánkfiait is, hasonló csapástól s veszedelemtől. **S. Ö.**

Jegyzőkönyv.

Felvetetett a Magyarhoni ág. hitv. evang. Misszió-egyesületnek 1913. július 31-én Trencsénben tartott IV. évi rendes közgyűléséről.

Jelen voltak: Steltzer Endre, pozsonyi sz. kir. városi tanácsos, világi elnök és Scholtz Ödön, ágfalvi lelkész-esperes, egyházi elnök — elnöklete alatt: Pröhle Károly theol. akad. tanár, egyesületi jegyző, Broschko G. Adolf lelkész, egyesületi pénztáros mint az egyesület tisztviselői; a misszió-tanács tagjai közül: D. Dr. Daxer György, theol. akad. tanár, Skrovina Otto, Janoska György, Mesterházy Sándor és Steinacker Roland lelkészek; az egyesület tagjai közül Krikszán Zsigmond helyi lelkész-esperes, Hetvényi Lajos lic. vallás tanár, báró Podmaniczky Pál, Bodiczky Mihály, Zoch Sámuel, Bodnár Gyula, Osusky Sámuel, Palic János és sokan mások; a lévő missziói füzérke képviselőiben Cibulka Rezsóné urnő és Faragó Róza urhölgy; a helyi gyülekezet tagjai közül Dr. Stur Károly esperességi-felügyelő és többen mint vendégek.

I. Scholtz Ödön egyházi elnök buzgó imádsága után Steltzer

Endre világi elnök üdvözli a közgyűlés tagjait és vendégeit, különösen a helyi gyülekezet s a trencsényi egyházmegye képviselőit, hálás köszönetet mondván a szíves meghívásért s meleg hitrokoni vendégszeretetért, mellyel egyesületünket körükbe fogadni sziveskedtek. Meleg szavakkal emlékezik meg egyesületünk egyházi elnökének a soproni felső egyházmegye esperesévé történt megválasztásáról s őt ezen alkalomból úgy a maga mint a közgyűlés nevében melegen üdvözli, Isten áldását kívánva további munkásságára. Indítványozza, hogy a dunáninenni egyházkerület új felügyelőjét, mélt. Beniczky Árpád urat, közgyűlésünkben üdvözöljük. Beszédének további folyamában főképen azt fejtette ki, hogyan noha a külmissziói munka mellett egyházunkban nagy szükség van a belmissziói munkára, a mi viszonyaink között nem tanácsos, hogy egyesületünk vegye kezébe a belmissziói munkát is, hanem legjobb, ha úgy, mint a külföldi hasonló egyesületek, a

mienk is kizárólag a külmisszió ügyére szorítkozik s minden erejét ennek az előmozdítására fekteti.

A közgyűlés a világi elnök megnyitó beszédét helyesléssel fogadta s annak egyesületünk levéltárában való elhelyezését elhatározza.

II. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére az elnökség Dr. Daxer György és Hetvényi Lajos egyesületi tagokat kéri fel.

III. Krizsán Zsigmond espereslelkész a trencsényi gyülekezet és esperesség, báró Podmaniczky Pál a magyar protestáns missziószövetség nevében üdvözlő a közgyűlést, melynek nevében az egyházi elnök hála-köszönettel s áldáskívánásokkal válaszol az üdvözlésekre.

IV. Ezután Scholtz Ödön egyházi elnök előterjeszti részletes évi jelentését, melynek egyes pontjaival kapcsolatban a közgyűlés a következő határozatokat hozza:

a) a közgyűlés hála kegyelettel emlékezik meg a múlt év november 15-én elhunyt Löw Fülöp misszió-tanácsi tagról, kinek halálával misszióegyesületünket s a magyar evangélikus misszió ügyét nagy veszteség érte; a megboldogult gyülekezeti mint széles körre kiterjedő közegyházi munkásságával s különösen a tőle szerkesztett „Evangelische Glocken“ utján is egyik legbuzgóbb és leghathatósabb előmozdítója volt hazánkban a misszió-ügynek, az első között vett részt egyesü-

letünk megalapításában s alakuló közgyűlésünk alkalmával ő tartotta az első ünnepi beszédet. A közgyűlés a megboldogultnak emléket jegyzőkönyvileg megörökíti, özvegye iránt mélyen érzett részvételnek ad kifejezést, a missziótanácsban megüresedett helyére pedig Bárdy Ernő mezőberényi lelkesztő választja meg, kinek a misszió ügye körül való buzgólkodásáról eléggé tanuskodik az a körülmény, hogy egyesületünk első hittérítője, Roth

Henrik, az ő gyülekezetéből került ki.

b) a közgyűlés örvendetes tudomásul veszi azt a bejelentést, hogy Róth Henrik, kit a Lipcsei Misszió Német-Keletafrikába küldött ki, Arusa állomáson a missziói vezetőség megelégedésére végzi magasztos, nehéz munkáját, melyről részletesebb tájékoztatást a Missziói Lapok utján nyernek az egyesület tagjai.

c) Szintugy örömmel veszi tudomásul a közgyűlés, hogy

egyesületünk tagjainak száma a múlt évben 6 alapító taggal szaporodott (a pestmegyei esp. gyámintézet, a nógrádi és tátraalji egyházmegye, dr. Berzsenyi Jenő dunántúli egyházkerületi felügyelő, a magyargurabi és mezőberényi egyházközségek) s ezeket melegen üdvözlő; továbbá, hogy egyesületünk ügyéért különösen buzgó munkásságot fejtett ki a lévai evangélikus leányok missziói fűzérkéje, melynek képviselőiben Czibulka Rezsőné urnő és Faragó

Löw Fülöp.

Róza kisasszony közgyűlésünkön is megjelentek. Az utóbbinak a füzérke keletkezéséről s eddigi munkásságáról előadott s a Krisztus ügyeért égő szeretetről tanuskodó jelentését*) a közgyűlés hálás köszönettel fogadja s a missziói füzérke további működésére Isten áldását kéri. Köszönetet szavaz továbbá a közgyűlés Beck Irén kisasszonynak Budapestről, ki a lévai missziój füzérke ünnepén missziói előadást tartott s ezzel egyesületünknek is szép szolgalatot tett.

d) Az esperesi teendőkkal nagyobb mértékben elfoglalt egyházi elnök munkaterhének méltán óhajtott könnyítése céljából a Missziói Lapok szerkesztésére a jövő évtől kezdődőleg az egyesületi jegyzőt kéri fel s köszönetét és elismerését fejezi ki az egyházi elnöknek a lap szerkesztése körül eddig végzett ügybuzgó munkásságáért; az elnöki levelezés körül való ségedkezésre pedig Steinacker Róland lelkészt kéri fel a közgyűlés. A jelen 1913. évre a Missziói Lapok helyett évkönyv kiadását határozza el a közgyűlés s azzal az egyházi elnököt s a jegyzőt bizza meg.**)

e) Örömmel veszi tudomásul a közgyűlés, hogy a misszió ügyének a tót nyelvű hívek körében való ismertetése és megkedveltetése céljából Hlavács Milán újabban külön folyóiratot ad ki s hogy ez az új vállalat életrevalónak ígérkezik.

f) Böhm Sámuel első magyarországi evangélikus hittérítő életrajzának kiadására vonatkozólag, annak elkészülte után, a szükséges intézkedésekkel az elnökséget bizza meg a közgyűlés, egyuttal elhatározza, hogy az egyházi elnök által megszerzett eredeti arcképéről elsőrendű tartós klisé készíttessék.

g) Hálás kegyelettel emlékezik meg a közgyűlés id. H a n d m a n n Richárdról, a Lipcsei Misszióinak

m. é. december 17-én elhunyt nagyérdemű missziói espereséről, ki korábban hosszú időn át a tanulok között működött mint hittérítő s 1895-ben mint a Lipcsei Misszió kiküldötte ő tartotta hazánkban az első missziói körutatót, mely nagy lépéssel vitte előbbre nálunk a misszió ügyét.

h) A közgyűlés hálás köszönetet szavaz Krizsán Zsigmond esperes urnak és Zoch Sámuel lelkész urnak a missziói ünnep gondos előkészítéseért s rendezéseért, a helybeli állami felsőbb leányiskola igazgatóságának az intézet nagy termének a veitett képek bemutatása céljából való átengedéscért, továbbá mindazoknak, akik tanulságos előadásaikkal s az Ige épületes hirdetésével missziói ünnepélyünk áldásos hatását előmozdították, nevezetesen Janoska György, Hetvényi Lajos, báró Podmaniczky Pál, Palic János, Hlavács Milán, Simko Gusztáv, Osusky Sámuel stb. tagtársaknak.

i) A jövő évi közgyűlés helyének kitzűzését — miután a bányai kerületen van a sor s ennek köréből eddig meghívás nem érkezett — a közgyűlés az elnökségre bizza.

k) A gondos évi jelentésért a közgyűlés hálás köszönetet szavaz az egyházi elnöknek s az évi jelentésnek a jegyzőkönyv kapcsán egyesületünk irattárában való elhelyezését elhatározza.

V. Broschkó G. Adolf egyesületi pénztáros előterjeszti az 1912. évre vonatkozó s z á m a d á s á t, mely szerint:

a) egyesületünk 1912. évi bevétele volt.....	K 6633-78
b) kiadása pedig.....	„ 5165-57
c) e szerint maradvány ..	„ 1468-21
Ezen maradványból esik:	
1. alapítványokra	„ 1109-39
2. missziói alapra	„ 358-32
d) Az egyesület vagyona 1912. dec. 31-én	„ 5751-15
Ebből takaréketét.....	„ 2551-15
4 ¹ / ₂ ‰-os Magyar Orsz.	
Közp. Tkp. zájogl. 4 db ..	„ 3200—

*) Jövő számunkban közöljük.

**) A jegyző lemondása miatt ez is elmaradt, de a lap majd bőven pótolja.

A számadást előbb Morhács Márton ellenőr, majd az elnökség megbízásából D. Dr. Daxer György és Pröhle Henrik missziótanácsi tagok vizsgálták át, kiknek jelentése szerint a számadás teljes rendben találtatott.

A közgyűlés a számvizsgálók jelentését s a pénztáros számadását tudomásul veszi, a pénztárosnak és az ellenőrnek az 1912. évre vonatkozólag a felmentvényt megadja s buzgó működésükért köszönetet szavaz.

VI. Az 1914. évre vonatkozó költségvetést a pénztáros és az ellenőr előterjesztése alapján a közgyűlés 4000 K bevétellel és ugyanennyi kiadással állapítja meg.

VII. A Lipcsei Missziói jövő évi közgyűlésére egyesületünk képviselőjében.

Morhács Márton ellenőrt küldi ki a közgyűlés s uti költségeinek fedezésére 100 koronát szavaz meg.

VIII. A jegyző imádságával a közgyűlés véget ért.

K. m. f.

Pröhle Károly
jegyző.

Hitelesítjük: Ágfalva, Pozsony, Sopron 1913. október 7-én.

Steltzer Endre **Scholtz Ödön**
világi elnök. e. elnök.

D. Dr. Daxer György
Hetvényi Lajos.

Az evang. misszió ügye s az elemi iskola.

Az iskola nem csak az egyház, hanem az egész emberiség veteményes kertje. Senkinek sem nyílik több alkalmá mint a tanítónak, ki folyton együtt van tanítványaival, az emberi haladás árny- és fényoldalainak felelevenítésére. Élünk is kell e kínáló szántalan alkalmakkal, mert a szeretet átöleli az egész világot s közoktatási kormányunk az iskolai békenap beültetésével önkéntelenül is odafordítja Janusfejű társadalmunk tekintetét ahhoz, kinél örök békességet találhat a hánykodó elme és háborgó szív: Jézus Krisztushoz. „Legyetek tökéletesek!” oda irányuljon, a Megváltó tanácsa szerint, minden törekvésünk, mint a mágnestű polusához, a virág a naphoz. De lehet-e emelkedő októnak egyáltalán kikerülnie a különböző életviszonyok összehasonlítását, akár a kicsinyek, akár a nagyobbak csoportjában? Nem-e utalja mindennapos küzködése a jó és rossz ellentéteinek folytonos kiküszöbölésére tanulói körében? Nem kell tehát egyebet tennie mint ez

iker eszmét mind nagyobb és nagyobb körre általánosítani, amire nemcsak a bibliai történetek, de főleg a történet s földrajz, azután külön az alkotmánytan és sok esetben még a természeti tanulmányok is bő anyagot szolgáltatnak. A munka századát éljük, melyet a szociális eszmék mindjobban átítatnak; ámde semmi sem új a nap alatt. A régi-eknél ugyanazon belső isteni hajtóerőt észleljük: szeresd felebarátodat! Valamennyi igazi nagy ember önfeledten szánta meg a nyomorgó tömegeket. Tudna-e művelt tanítólélek közömbösen nézni arra a számokban ki sem fejezhető nagy anyagi romlásra, melybe népünket hazánk számos vidékein (pl. itt a Gölnicvölgyben is) az alkohol dönti! Hát még az erkölcsi lazulás és elsatnyulás kirívó jelenségei nem-e parancsolóan kiáltanak állj-t, mint a tátongó sebeiben tehetetlenül fetregő zsidó utas vére a bibliai samaritánusra? Babona, tudatlanság s élvhajzás, — a megszüntetett fékező céhélet üdvös korlátai után

éretlenül szabadjára eresztett munkásképünk körében, nem-e ellentárgyalhatatlanul váltja ki szívünkbelől a nemesebb tanító missziót? S aki saját véreivel szemben nem vonhatja meg a segílyt, bizony őszinte szánalmat érez s kelthet azok iránt, kiket segítő keze el rem érhet, habár civilizálatlan vadágukban összehasonlíthatatlanul pogányabb módon szinylődnek. Az emberi törekvések három irányító elve: szabadság, egyenlőség, testvériség, — ismeretlen fogalmak előttük. Még az egy Istent imádó törökvallásuak is baromi sorsban tartják több feleségüket, sok négertörzs emberre vadászik s korlátlanul dönt született gyermekének élete-halála felett. A rabszolgaság ott maig sem szűnt meg s a tudatlan népen elősködő kuruzslók és törzsfőnökök rettegésben tartják s nyuzzák a vérbajok s a vérbosszu által testi-lelki gyötrelmekben szenvedőket. Ugyebár, szép dolog lenne: mindezeket okos, józan életfelfogás beplántálása által a nagy műveltebb keresztény embercsaládhoz téríteni, gazdaságosabb munkabeosztással áldott földük hasznos terményeit úgy a maguk, valamint a köz szempontjából jobb boldogulásra érvényesíteni. Dicső és hasznos a misszió munkája, mindannak dacára, hogy rengeteg pénz-, sőt véráldozatba is került már eddig. A misszionáriusok mint helyetteseink ott a vadak között mindenképen rászolgálnak a megbecsülésre s tőlünk telhető támogatásra.

Ilyenforma gondolatmenettel illesztettem be a misszió szükségét s az áldozatkészség köteleességét az ó- és ujszövetségi történetek befejezténél, a hittan- s erkölcsstan megfelelő helyein. Hasonló alkalom adódott a honi történet elején I. István koránál, később a keresztes háborúk s török hadjáratok idején, a tatárjárásnál, a reformáció s ellenreformáció tárgyalásakor. Különösen pedig az Európán kívüli népek földrajzitanítása megbecsülhetetlen tág

teret nyit e szempont kiaknázására is. Az alkotmánytan főleg a szabadjáságitézmények megvilágítása céljából szinte felkínálja a vad népek vigasztalan helyzetét a misszió alapgondolatául. A reális tárgyak közül még a természetrajzi ismeretkör is sok kapcsolatot nyújt ehhez, jóllehet nevelői mozzanat gyanánt is bármikor előránthatja a nevelő, ha növendékei önére, lelkültére hatni szükségesnek vagy kívánatosnak látja. Elég ilyenkor annak pusztá említése: Örülj, hogy nem vagy a vadak közt; vagy: Szeretnél-e négergyerek lenni? (Annak nincs karácsonya!)

Ha a tanító kellően megérteli a misszió horderejét, önkéntes adakozó is akad a gyermekek között s akkor egész természetesnek fogják találni a többiek is, hogy őket erre szintén felszólítjuk. A tanítónak egy elismerő tekintete, szava másokat is könnyebben megnyer. Rendesen a hittani órán kezdő ének s imádság után hívtam fel figyelmüket a pogányokra, akiknek nincs Jézusuk s kitétem elébök a missziói-perselyt (melyhez mint emléktárgyhoz egészen véletlenül jutottam). Rendesen akadt — habár csak elvéve is — néhány filléres adomány. Az érdeklődés megcsappanásával hosszabb ideig elrejtettem a perselyt, amikor mint ujdonságot fogadták később. A mi gyermekeinknek nincs zsebpénzük, esetről-esetre szülőiktől e öltetik ki a filléreket. E jelenség tehát kétségtelenül tanúsítja, hogy az iskolai rendszeres gyűjtés mélyebben és állandóan gyökeret verhet az egyház kebelében, amidőn az ember szeretet egy nálunk eddig elhanyagolt mezejére is áldást termő magvakat hinthetünk. Ámbár a kényszer nélkül b. folyt csekély összegek országszerte meghonosítandó gyűjtéssel nem megvetendő összeget hoznának, mindazonáltal legbecsebb hatásuk azon erkölcsi mélyebb belátás s azon önzetlen szeretetnek nemesebb fakadása marad, melyet

a régi áldozatkészségtől elszakott hiveink lassan-lassan ismét magukra ölhetnek. Ilyen értelemben látom én előnyét a missziói iskolai gyűjtéseknek; szinte újajta fürdőzésben részesítjük a lelkeket, melyek abból megfinomítva kikelnek, mint a langyos májusi esti szellő, mely a virágillatárban megfürdött.

*

Sajnos, hogy 1913. szeptember 1 óta állami tanító lévén, többé ily irányban a kicsinyek közt nem mű-

ködhettek; pedig a dolog szépen neki lendült s melegen pártolom.*)
Gölnicbánya.

Fabrici Samu
tanító.

*) Nagy örömmel vettük és közöljük ezen cikket, mely egy nemes tanítói szív melegevel mutat rá, mint lehet már a népiskola kicsinyei között is felkelteni az Istenországa terjesztése iránti érdeklődést és áldozatkészséget. Külföldön nagy „tanítói szövetségek“ alakulnak mindenféle a misszióügy felkarolására. Vajhahelyen sorok nálunk is visszhangra találnának lelkes tanítóink táborában.
S z e r k.

Csak egy leány — — —

Körülbelül 60 évvel ezelőtt Dél Indiában Taudsaur vidékén elt egy előkelő pogány hindu, kinek az a nagy bántata volt, hogy csak egy leánygyermek van. A pogány iratok ugyanis azt tanítják, hogy a fiugyermekek a pokolból is kiszabadítanak, de a leánygyermek elviszik a ház aranyát. Az apa azonban mégis megszerette leányát, kit Durgammalnak hívtak, és nevelte azt, a mennyire tőle tellett. Megtanította a betűvetésre, gyógyfüvek keresésére és arra, hogy ezen gyógyfüveket meg tudja főzni a betegek számára. Így rendkívül okos és józan asszonnyá lett, kit ma is még öreg korában „Doktornőnek“ szólít a nép. Csak rövid ideig volt férjél és annak halála után egy kis leánykával árván maradt. Részvét helyett haraggal találkozott az apai házban, mert atyja minden reményét meghiusulva látta és azért azon törte fejét, hogy az anyát gyermekével együtt eltegye láb alól. Mikor Durgammal ezt észrevette éjnek idején elmenekült és egy katolikus kolostorban talált menedéket.

Itt csakhamar megkeresztelték kis lányával együtt, kinek Njanamamal nevet adtak. Rövid ideig békességben élhetett, de mikor apácává akarták tenni és kis gyermekét el

akarták tőle venni, akkor halálos rettegés között elmenekült és sok hányattatás után vissza tért édesatyjához. Ez éppen súlyos betegen feküdt és azért nem keményítette meg szívét, hanem meghallgatván egyetlen leányának kérését, magához vette és ápoltatta magát vele. Kis unakájának férjét keresett, de ilyen nehezen talált, mert az a babonás felfogás volt elterjedve, hogy átok van a családon, mivel a családban csak leánygyermek sz letnek. Végre jó pénzért és szép kelengyeért mégis akadt egy gonosz és sötétlelkű pogány, a ki fiatal feleségét mindenképen kinozta. Mikor ő is leánygyermeket szült, férjének haragja nem ismert határt, az anyát és gyermekét meg akarta mérgezni. Akkor törvényesen elváltak. Nemsokára meghalt Durgammal atyja, az öököse pedig, aki bevonult a házba, feleségül vette Njanammal. Azonban ez a házasság is szerencsétlenül kezdődött, mert az asszony két leánygyermeknek adott életet. Végre megérkezett a várva-várt fiú és ettől fogva jobb sorsa lett.

A Njanammal első házasságából származott leánynak, Rettinamnak nem volt szabad a szülői házküszöbét átlépni, azért nagyanyja Durgammal nevelte őt fel egészen

11 éves koráig. Ekkor a tandsauri evang. internátusba került, a hol nagy buzgósággal tanult. Nagyanyja az evang. egyházhoz tartozott és azért azt szeretete volna, ha leánya és unokái is követik példáját, de egyelőre ez még nem sikerült, mert

Utóbb megnyugodott és lassanként hozzászokott környezetéhez, sokáig ő sem birt ellerállni a ház és iskola keresztény szellemének. Egy vásárnap-i gyermek-istentisztelet alkalmával ezt a bibliai verset kellett neki felmondani: „mert valakik Isten

„Jubili és Njamapuh anyjokkal és nagyanyjokkal.“

Rethinam határozott ellenszenvvel viseltetett a kereszténység irányában és nem akart az internátusban maradni, mert azt hitte, hogy ott kereszténnyé kell lennie, akár akar, akár nem. Egy alkalommal rendkívül megsértődött, mikor egyik társnője „pogány ördögnek“ nevezte.

lelkétől vezéreltetnek, azok Istennek fiai.“ Utána hozzám jött és halkan susogta: „Nem akarom, hogy pogány ördögnek nevezzenek, azért én is keresztény gyermek szeretnék lenni.“ Ettől fogva résztvett az előkészítő vallásoktatásban és 1906. szeptember 30-án megkereszteltetett. Mivel

ez évben ünnepeltük misszióink jubileumát, azért a keresztségben a **J u b i l i** nevet kapta. A keresztséget megelőző vizsgán hangosan és meggyőződéssel felelt és mikor a keresztviz végig ömlött rajta, láthatóan megremegett és önkéntelenül megragadta karomat. Ezen aktussal új élet kezdődött számára.

A következő évben féltestvére **R a d s a m a n i** — a ki Njanammal második házasságából származott — jött az internátusba és mivel ott jól érezte magát, továbbra is benn maradhatott. Ekkor még csak hat éves volt, élénk és kedves gyermek, a ki nagy szeretettel csüngött idősebb nővérén. A gyermek pogány atyja szeretett volna gyermekétől szabadulni, de fizetni sem akart érte. Mivel nem viseltetett ellenszenvvel a misszió iránt és egy Lutherről szóló könyvet is olvasott, azt mondta: „Azt akarom, hogy leányom a Luther ünnepen kereszteltesék meg.“ Erre a reformáció emlék-ünnepére tüztük ki Radsamani megkeresztelését. Gyermeki ártatlanságában nagyon örült ennek a napnak

és Jubili testvérével folyton előszám-
láltatta, hogy hány napig kell még neki várni. Ilyenkor szinte ujjongott, hogy nemsokára eljön az a nagy nap. Keresztelés előtt magamhoz hívtam és kérdeztem: „Akarsz-e Isten gyermeke lenni?“ „Akarok!“ felelt őszintén. „És mit nem szabad tenned a keresztelés után?“ „Nem szabad durcásnak és makacskodónak lennem.“ Ez volt a gyermek első gyónása. Végre eljött a verőfényes, virágillatos és madárdalos szép nap; nagyanyja és én odaléptünk vele a keresztelő-medencéhez, melyet a keresztelendő kicsisége miatt le kellett emelni, hogy térdre borulva fogadhassa az újjászületés vizét. A keresztségben a Njanapuh nevet kapta, a mi lelki virágot jelent. Délután szép ünnep követte a keresztelést, a melyen Njanapuh volt a legvidámabb, de utóbb nagyanyja karján elaludt, úgy hogy haza kellett vinni.

Íme így lesznek a szegény megvetett pogány leánykákból vidám keresztény gyermekek.

Soden E. nővér jelentéséből.

Álmessiasok.

A Berlinben megjelenő „Reichsbote“ című napi lapban olvastuk ezen Ulbrich M. tollából való érdekes történeti visszapillantást, melyet a zsidó misszió köréből hozandó cikkeinknek mintegy bevezetéseül közlünk.

„Semmi sem bizonyítja jobban Izrael népének a megváltás utáni vágyódását, mint a nagyszámu álmessiasok fellépése és ama hatás, amelyet népükre gyakoroltak. Az álmessiasok száma legio, de itt nagy tömegükből csak a legkiválóbbakat akarjuk felemlíteni.

Már az apostoli korban két férfiú lépett fel messiási nevet igényelvén, még pedig egy bizonyos Theudas és a galilaeai származású Judás. Mind-

kettő követőivel egyetemben kudarcot vallott és a nagyhirű Gamaliel nyilvánosan csalóknak bélyegezte őket. (Ap. csel. V. 36.) Számuk nagyon megsaporodott Jeruzsálem ostroma idején, de mind elvesztek az ostrom alatt vagy Jeruzsálem pusztulásakor. (Josephus.) Traján alatt egy András nevű férfi működött pillanatnyi sikerrel. Azonban valamennyi elődjét messze felülmulta egy rajongó próféta, a ki Mózes IV. könyve 24 r. 17. versére hivatkozva Bar-Kochbának azaz „csillagfiának“ nevezte magát és nagyon használt neki ama körülmény, hogy a híres rabbi Ben Akiba is hozzácsatlakozott. Bar-Kochba sereget gyűjtött, a rómaikat kiüzte

Palesztinából és Szyriából sőt fővárost is alapított magának Bether név alatt. Sajnos, nevét vérrel mocskolta be azon sok kegyetlenkedéssel, melyet keresztény és pogány ellen egyaránt elkövetett. Végre azonban sikerült őt a rómaiaknak megbuktatni, Hadrián császár megbüntette a zsidókat lázadásuk miatt, amennyiben 60.000 embert közülök megöletett. A bukás után a zsidók megváltoztatták Bar-Kochba nevét Bar-Kossibára, a mi „hazugság fiát“ jelent.

II. Theodosius császár idejében Kréta szigetén lépett fel egy hamis Messiás, a ki a mózesi csudát akarta utánozni és azt ígérte, hogy a szigeten lakó összes zsidókat száraz lábbal fogja hazájukba visszavezetni. Tényleg össze is szedett egy csapatot, felment velük egy sziklára, beleugrottak a vízbe, a hol valamennyien belevesztek. Nem sokkal későbbben Arábiában egy Dunaan nevű férfi lépett fel, a ki a nepraei keresztények közt sok mézszárlást vitt véghez, míg agyon nem verték. Hasonlóképen járt Samáriában egy Julian nevű ember, a ki egy évtizeddel későbbben működött.

Talán kevesen tudják, hogy 622-ben Mohammedet a keleti zsidóságnak egy nagy része szintén Messiás gyanúnt üdvözölte és sokan csatlakoztak hozzá, de mikor azt látták, hogy Mohammed a meleg gőzölgő tevéért megitta és más pogányos borzalmasságot követett el, akkor elfordultak tőle.

100 évvel későbbben Szyriában jelentkezett egy új Messiás, de az ő élettörténete ismeretlen.

Perzsia is, a hol az idő folyamán nagyon sok zsidó telepedett le, több ízben volt ilyen álmessiási mozgalmak színhelye. Hyenek voltak az 1138-iki, 1174-ik és 1200-ik esztendőben, melyek közül különösen a legutóbbi öltött nagyobb mérvet. Okozója volt David el Roi, valószínűleg magus, a ki csodálatos tetteivel sok embert elkápráztatott.

Végül azonban bukása az egész zsidóságra sok nyomoruságot hozott.

A nyugat is hasonló viharos mozgalmaknak lett színhelye. 1137-ben Franciaországban támadt egy hamis Messiás, a ki egy nagyarányú zsidóüldözés okozója lett, amennyiben az egyház teljes erővel ellene fordult. 20 évvel későbbben Spanyolországban — a hol évszázadok óta sok zsidó lakott — nagy zsidólázadás támadt, a melynek megfékezésénél majdnem valamennyi zsidó kiirtatott. 1222-ben Németországban egy bizonyos Davidson indított meg egy zsidómozgalmat. Ugyanakkor egy wormszi zsidóasszony azt állította, hogy ő rövidesen meg fogja a világot ajándékozni egy messiással, de jóslatával csúfot vallott, mert leánygyermeknek adott életet.

Új lökést adott a zsidó messiási reményeknek az izlamnak térfoglalása Európában, mert a zsidók a mohammedánusokban Jehova eszközeit látták, akik a keresztény hatalmát megtörik.

Ezt a felfogást különösen két irástudó terjesztette t. i. Avenaris Ábrahám és Abarbauelel rabbi, ez utóbbi ugyanis a Jupiter és Saturnus planetáknak a halak jegyében mutatkozó képében Jákob csillagát vélte felismerni.

A középkor végén keleten egy Ismael Sophus nevű zsidó keltett feltűnést, a ki egy általa fanatizált nagy sereggel szép eredménnyel küzdött Mediában, Pártiában, Mesopotamiában és Örményországban, de az egész mozgalom egy kis szekta alapításában merült ki.

Luther idejében két nevezetes messiási mozgalom volt. 1500 körül egy Arches Lemla nevezetű rabbi lépett fel, aki mindenféle előjelekből az igazi Messiás eljövetelét vélte kiolvashatni, azért intette a zsidókat, hogy bőjtölve és imádkozva készüljenek elővetelére, mert „Ő“ lesz az, ki va'amennyi zsidót visszavezeti Kanaánba és ott felállítja Dávidnak királyi trónját. De az évek multak,

a Messiás nem jött és így a kezdetben mutatkozó lelkesedést csakhamar felváltotta a keserű csalódás.

Egy másik rabbi, kinek Malcho Salamon volt a neve Észak Oroszországban működött és saját magát mondotta messiásnak, de az inquisitio csakhamar elfogatta és máglyán égette meg.

A XVII-ik század két nagyobb messiási mozgalmat ismer, Zewi Sabbathai-ét és Mordechai-ét, mindkettő kezdetben sok követőre talált, de eredmény nélkül végződött. Sokan követők közül mohammedánusok lettek, hogy az inquisitio karmaiból megmeneküljenek.

Sokkal kisebb jelentőségük van azon messiási mozgalmaknak, a

melyek Morva - Cseh - Lengyel Oroszországban és Hollandiában támadtak.

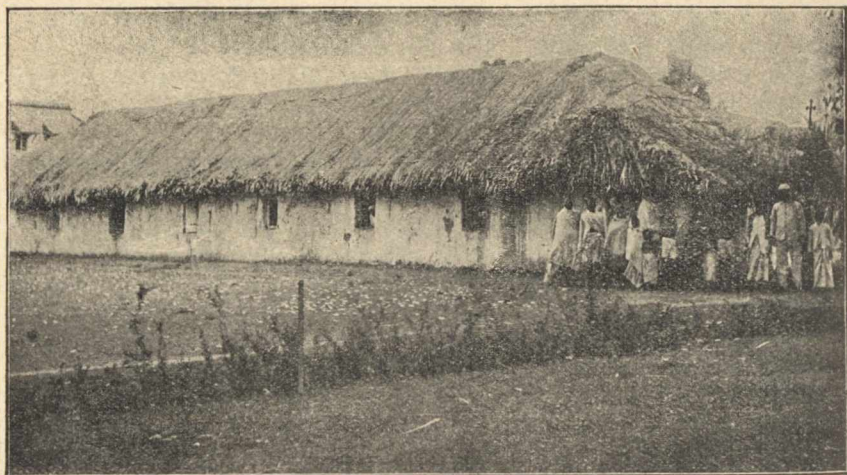
A legújabb időben ritkán hallani ilyfajta mozgalmról, mert a zsidók helyzete mindenütt javult, de azért a Messiás utáni vágy a hithű zsidóknál ma is még ugyanaz.

Sajátságosan hat mi ránk a messiási remények ezen különféle nyilvánulásairak összehasonlítása, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy Israel éppen azon Messiást vetette el, a kiben az összes őszövetési jóslatok valóra váltak. Azért a zsidók ezen vágyódása mindaddig tévutakon fog haladni, míg meg nem találják a golgatai kereszthez vezető utat.“ —

„Kalászszedés.“

A bibliai Ruthról tudjuk, hogy kalászszedésből tartotta fen magát és napáját. Az ő példáját követi a „Lipcsei Misszió“, a mikor a „ka-

rásokat kellett megnyitni. Az ismert hólabJarenszer nagyon ellenszenves volt, azért behózták a kalászszedést. Hogy milyen sikerrel, mu-

A panduri régi vályogtemplom.

lászok“ vagyis az apró 10 pfenniges missziói adományok gyűjtését elhatározta. A munkamező folytonos kiterjedése miatt s az így szaporodó költségek fedezése végett újabb for-

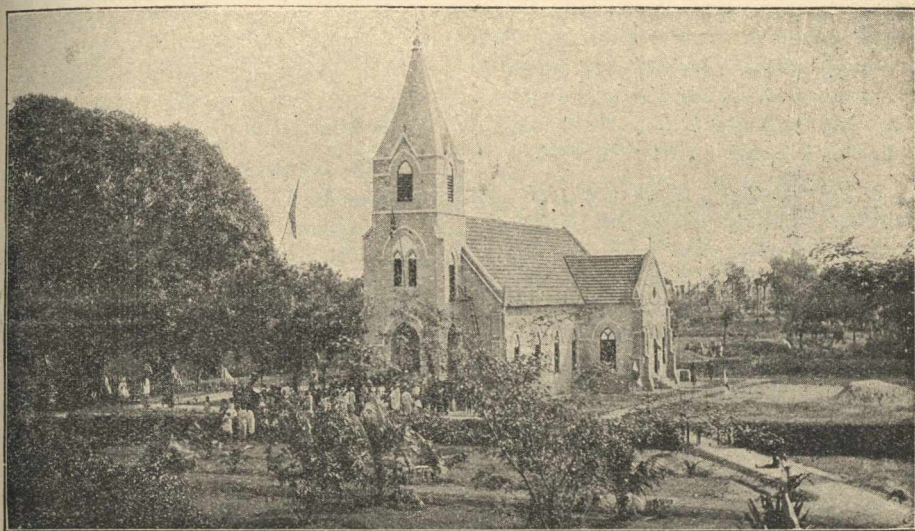
ratja az eredmény; ugyanis Szászországban a kalászszedés 1903-ban 3682 márkát jövedelmezett, 1912-ben már 12.278 márkát; az első évtizedben 1903—1912--ig a Lipcsei Misszió

127.029 márka adományt kapott „kalászszedés“ címén.

Ezen adományokból építettek a keletindiai Pandurban egy csinos templomot, melyet képen is bemutatunk. Az első keresztelést ezen községben 1896-ban végezték a hittérítők. Kezdetben egy rozoga, pálma levéllel és rizsháncscsal fedett agyagviskó szolgált istentiszteleti hely gyanánt, a melyet szintén bemutatunk.

A gyülekezet azonban folyton növekedett, jelenleg 2300 evang.

És mindezt kalászból, 10 pfennig-es adományokból végzik, még pedig buzgó, a misszió ügyéért lelkesedő nők, úgy nevezett „kalászszedők“, a kik sokat fáradnak, míg az apró 10 pfennigekből hatalmas összegek válnak. Különben pedig az egész „kalászszedés“ tervezője, megindítója és mai napig vezető lelke, a meissenai evangélikus dómtemplom most már nyugalmazott lelkésze, Körner theologiai licentiátus. Ime mit tehet egy ember kitartó, céltudatos munkával!

A panduri „Kalásztemplom.“

lélekből áll, úgy hogy kicsiny lett a szerény hajlék. A templomot 1909-ben szentelte fel Kabis hittérítő és hálából elnevezte „Kalásztemplom“-nak. Így emelkedett Keletindiában az első kalásztemplom. Azóta a kalász-adományok más célokat is szolgáltak. A Keletafrikai Madschameben a Kilimandsáro-hegy tővében most épül a templom, Wudeeben a Pare-hegységben szervezték a hittérítői állomást, Muheziban a bennszülött tanítónak lakást építettek és harangot vettek az államásnak; Keletindiában Dindigalban és Periakulam-ban szintén imaházépítéshez fogtak.

Schweitzban a baseli misszió 30 pfennig-es, sőt 1 frankos adományokat gyűjt, amelyek 595 200 frankkal emelték a társulat jövedelmét.

A Lipcsei Misszió ezen nagyarányú külön gyűjtés dacára 1912-ben 41.230 márka deficittel zárta számadásait, künn a pogányvilágtan pedig napról-napra nagyobbodik a munkatér s növekedik a tenni való, mert nem csak a keresztségre jelentkezők, az iskolát látogatók tanítása köti le a hittérítőket, hanem védgátakat kell emelni az előretörő mohammedanismussal és jésuitismussal szemben is.

Hazánk evang. asszonyai! leányai! gyűjtsetek ti is kalászkokat, mert kalászköböl lesznek a kékék, a kékék pedig adják a kenyeret, az élet ke-

nyeret. Bárha jelenthetnök, hogy hazai egyházunkban gyűjtött kalászköböl is elősegítettük az egyházi misszió áldásos munkáját. —1.

Irodalom.

Az evangélikus misszió napjainkban olyan óriási kiterjedésű, hogy annak áttekintő tanulmányozása és megismerése igen nagy feladat. Azért leghelyesebb, ha mindenki főképp azon missziói társulat beható megismerésére törekszik első sorban, amelynek munkáját imáival s adományaival különösen előmozdítja. Ránk nézve e tekintetben a külföldi missziói társulatok közül a Lipcsei Misszió jön első sorban tekintetbe, amelynek kiadásában az utóbbi időben több érdemes munka jelent meg, a melyekre felhívjuk olvasóink figyelmét.

1. **Die Leipziger Mission daheim und draussen.** Von Professor D. Paul, Missionsdirektor. 256 lap, ára kötve 2-50 márka (3 korona). A missziótársulat legmegbízhatóbb ismerői írták e könyvet s ismertetnek meg benne 14 fejezetben mindarról, amit ezen misszió hazai szervezetéről, indiai és afrikai munkatereiről tudni szükséges. S mindez oly logikus csoportosításban s eleven leírásban tárul a könyvből élénk, hogy a legnagyobb meglepődöttséggel s a társulat munkájának teljes és tökéletes megismerésével tesszük le a kezünkben. A Lipcsei Misszió indiai és afrikai munka mezőinek sikerült térképei még különösen emelik a mű értékét.

2. **Ostafrikanische Wandertage** durch das Gebiet der Leipziger Mission in Deutsch-Ostafrika. Von Martin Weishaupt, Missionsinspektor. 168 lap, 30 képpel s 1 térképpel. Ára kötve 2-50 márka (3 korona). A Lipcsei Misszió nálunk is ismert fel-

ügyöje 1910-ben látogatta meg a német-keletafrikai munkaterületet s személyes benyomásai, megfigyelései és tapasztalatai alapján írta meg róla ezt a szép kiállítású, gazdagon illusztrált könyvet. A német-keletafrikai misszió még csak 20 éves történetre tekinthet vissza, de ezen rövid idő dacára oly szép eredményeket ért el, amelyek méltán lekötik e könyvben figyelmünket, amelyből azonkívül a Kilimandzsáró vidékének földrajzi és ethnografiai megismerésével is gazdagodunk.

3. A Lipcsei Misszió kisebb füzetek közül ujabban a következők jelentek meg: D. A. Cordes, *Unsere Ehrenpflicht gegen die Heidenmission*, 20 Pfennig. — Joh. Kretschmar, *Die Arbeit an der heidnischen Frauenwelt*, 10 Pfennig. — Lina Streng, *Bilder aus der Frauenmission in Ostindien*, 10 Pfennig. — K. Schliemann, *Iramba ein neues Arbeitsfeld der Leipziger Mission in Deutsch-Ostafrika*. 6 képpel, 1 térképpel, 20 Pfennig. — Helene Frenkel, *Allerlei von braunen Tamulenkindern*, 5 Pfennig. — U. a. *Nur ein Mädchen*, 5 Pfennig. — U. a. *Warum stehst du draussen?* 5 Pfennig. — Elis Seesemann, *Zwei kleine Flüchtlinge*, 5 Pfennig. Az öt utoljára említett szép színes borítékban gyermekek közötti terjesztésre.

Az összes könyvek és füzetek ezen a címen rendelhetők meg: Verlag der Evang. Luth. Mission, Leipzig, Carolinenstrasse 17.

Missziói élet.

Belföld.

— Egyesületünk trencsényi közgyűlése. A magyarhoni ágost. h. evang. misszióegyesület 1913. évi július 31-én Trencsényben tartotta IV. rendes évi közgyűlését.

A közgyűlés napját megelőző este ugyanott országos missziói ünnepély rendeztetett, melyen magyar és tót nyelven magas színvonalú missziói előadások tartattak s a

mely ünnepély ép úgy mint a más napi istentiszteletek közel s távolból szép látogatottságnak örvendtek.

Az esti ünnepélyen tót egyházi ének után Krizsán Zsigmond trencsényi esperes-lelkész végezte a bevezető oltári szolgálatot, mire Scholtz Ödön egyes. elnök megnyitja után, melyet ezen számban közlünk, Osusky Sámuel dacsolami lelkész szavaltta el mély érzéssel a XLIV. zsoltárt, tót költői feldolgozásban. Az „Erős vár“ két versének éneklése után br. Podmaniczky Pál felsőszeli lelkész méltatta Livingstone Dávid hittérítő munkáját, mit szintén ezen számban talál meg az olvasó. Ujabb egyházi ének után Janoska György lipótszentmiklósi lelkész ismertette meg a tót nyelvű hivekkel: „Isten kezét a pogány misszió munkájában“, mire Skrovina Ottó turócszentmártoni lelkész imája után gyülekezeti énnel záródott az ünnepély. Ugyancsak este 7/9-kor az állami felsőbb leányiskola tornatermében még vetített képekben a Lipcsei Misszió keletafrikai munkássága mutatott be a hiveknek.

Julius 31-én reggel 8 órakor tótnyelvű istentisztelet volt, melyre a buzgó hivek szép ünnepi viseletükben jöttek el s hétköznap s a legsürgősebb aratási munkaidő dacára teljesen megtöltötték a templomot. A liturgiát Bodiczky Mihály krajnai lelkész, a szentbeszédet Hlavacs Milán mősöci lelkész tartotta, Palic János kochanóci lelkész pedig még külön előadást is tartott a pogányok között végzett misszióról. Bár a tót istentiszteletre 8–10-ig teljes két óra volt számítva, az mégis csak 1/211-kor ért véget, anélkül hogy a hivek buzgósága és érdeklődése megcsappant volna.

Utána magyar isten tisztelet volt, melyen Hetvényi Lajos soproni liceumi vallás tanár tartott magas szárnyalású hitszónaklatot, míg az oltárelőtti szolgálatot Pröhle Károly theol. tanár, illetve Scholtz Ödön elnök végezték. A missziói ünnepélyen s isten-

tiszteleteken tekintélyes offertorium folyt be a misszió-egyesület javára.

Az istentiszteletek után tartott közgyűlési jegyzőkönyvet a lap más helyén egész terjedelmében közöljük.

— **Roth Henrik** hittérítőről, kft egyesületünk küldött ki a Lipcsei Misszió szolgálatára Keletafrikába, azt a hirt vettük, hogy a bennszülöttek nyelvéből az előírt vizsgát letette, úgy hogy most már véglegesíthető lesz. Mivel Fokken hittérítő, az arúsi misszióállomás vezetője, hosszabb szabadságra haza utazott Németországba, az állomás ideiglenes vezetését Roth Henrik vette át. Fokken testvér jelentése szerint „ez nem lesz rá nézve könnyű feladat, mivel még csak rövid idő óta van kün, az aránylag nagy misszióállomáson pedig igen sokoldalú kötelesség önálló teljesítése vár reá. Azért fokozott mértékben szükséges, hogy a misszióügy hazai barátjai imáikkal segítségére legyenek“. Könyörödjünk mi is buzgón az Urhoz, hogy kísérje áldásával felelősségteljes működését.

— **Egyesületünk tagjai** állandóan szaporodnak. Az utolsó hónapokban a következők jelentették belépésüket: **A l a p í t ó t a g** lett a magyargurabi és a mezőberényi egyházközség s a bányakerületi gyamintézet, úgy hogy alapítótagjainknak száma immár 50. **R e n d e s t a g o k** lettek: özv. Drescher Nándorné, Sopron. Makoviczky Emil lk., Szirk. Bienik Janos lk., Legénd. Greguss Géza százados, Trencsén. Németh Károly lk. és Tóth György, Lébeny. Sztanek Gusztáv lk. Felsőzáros. Faragó Róza k. a. Léva. Népiskolai könyvtár Gölnicbánya. Takács Elek esperes, Homokbödöge. Purl Jozefine tanítóözvegy, Ágfalva. Lépesfalva leánygyülekezet. Nőegylet Balf. Delinga Sámuel lk. Felsőbátfalu. Gyülekezet és nőegylet Szepesmerény. Varsányi Mátyás másodlelkész Budapest. — Rendes tagok száma 241. A pártoló tagok száma 159. Egyesületünknek tehát összesen 450 tagja van.

Külföld.

— **A Lipcsei Misszió jelenlegi állása.** A Lipcsei Missziói jelenlegi állásáról a következő adatokat közölhetjük. Az **indiai** missziómezőn, Tamulországban nagy ellentállással kénytelen a misszió megküzdni,

különösen a Kaveri-delta híres templomvárosaiban, ahol a brahmánok nagy kitartással védik befolyásukat. Azért a hittérítők főképp irodalmi termékekkel igyekeznek a művelt bennszülötteket megközelíteni

s e végett röpiratokat s az evangéliumok népszerű fordítását terjesztik a nép között. Lic. Schomerus hittérítő a Kaiva-Siddhántaról, egy ind misztikáról irt könyvvel értékes fegyvert adott különösen azon misszionáriusok kezébe, akiknek a művelt körökkel van dolguk. Tavaly 409 pogányt és 689 keresztény szülőktől származó gyermeket kereszteltek meg. Az összlélekszám 22.142. Az európai származású missziói munkások száma 39 hittérítő s 18 nővér, akiknek 29 bennszülött lelkész, kb. háromszor annyi katecheta és kerekessel 700 bennszülött tanító és tanítónő segítkezik. A 13.000 fiu és leánytanuló közül, kik az ottani 311 missziói iskolába járnak, 9634 pogány. Ezen iskolák fenntartásához az angol kormány évi 40.000 márka segílyt nyújt. Az indiai missziói munka egyik jelentős ágát képezi a Malakka félszigetére kivándorolt tamul keresztények felkeresése és gondozása. — Az afrikai missziómezőn, az angol U k a m b á b a n csak igen szerény mérvű haladásról lehet beszámolni, míg N é m e t - K e l e t a f r i k á b a n örvendetes lendületet vett a hit-

térítés ügye. Nagyjelentőségű esemény volt a misszióra is az Uzambara-vasut elkészülte, a mely a Kilimandzsárót összeköti a tengerparttal. A bennszülött lakosság között határozott vonzalom mutatkozik a kereszténységhez. A mult évben 548 pogányt és 132 gyermeket kereszteltek, úgy hogy a lélekszám 2729-re emelkedett. Az iskolaügy is erős fejlődésnek indult. 87 iskolában 8270 tanulót oktatnak, amiben a hittérítőknek 111 bennszülött tanító segítkezik. 1912 november havában Maranga állomáson rendszeres tanítóképezdét nyitottak fekete tanítók kiképzésére, melybe a körülfekvő vidékekről 48 résztvevőt küldtek a hittérítők. Az orvosi misszió is tovább fejlődött. A Kilimandzsáró vidékén egy orvos és négy diakonissza működik, a Pare-hegységben pedig Dannholz hittérítő végzi a betegápolást, aki orvosi kurzust is végzett. — Iramba vidékén új missziómező megműveléséhez fogott az egyesület s az alapvető építkezési munkálatokkal már annyira elkészültek, hogy immár ott is megkezdhetik a hittérítést.

Szerkesztői üzenetek.

Egy évi szünet után újból megindítom a „Missziói Lapok“-at, mint a „Magyarhoni ágost. hitv. evang. Misszió-egyesület“ hivatalos közlönyét. A lap negyedévenként jelenik meg s az egyesület alapító és rendes tagjai a tagsági díj fejében díjtalanul kapják. Ezen első számot megküldjük azonfelül az összes hazai ágost. hitv. evang. lelkészi hivataloknak, hogy a más oldalról kifejtett propaganda következtében itt-ott netalán előállt tevésséget felfogást eloszlassuk. A „Missziói Lapok“-ra, külön előfizetést is nyitunk. Az előfizetési díj, egy példány után egész évre 1 korona. Ahova egy cím alatt legalább öt példányra fizetnek elő, oda a lapot példányonként évi 50 fillérért küldjük. Ezen kedvezménnyel lehetőséget nyújtunk arra, hogy a hittérítés iránt érdeklődő hívek olcsón jussanak egyházunk missziói folyóiratahoz s ne legyenek más szellemű lapra utalva.

Örömmel közölhetem, hogy Schroedl József lajtauffalusi lelkész belépett a laphoz társszerkesztőnek. Az így előállt munkamegosztás

biztosítja a lap megjelenését. Azonkívül több állandó munkatárs is csatlakozott a laphoz; így Zimmermann János német-járfalui lelkesen kívül, aki eddig is leg-hívebb munkatársunk volt, Németh Károly lébenyi lelkész és mások. Így megerősödve, az ügy iránti lelkes szeretettel s Istenbe vetett bizalommal indítjuk utnak az első számot, azon reményben, hogy nyomán is áldás kél úgy a pogány népek mint hazai ágost. hitv. evang. egyházunk üdvére.

A »Magyarhoni ágost. hitv. evang. Misszió-egyesület tagja lehet minden ágost. hitv. evang. egyháztag, gyülekezet vagy egyházi egyesület. A tagok alapítók, akik egyszer s mindenkorra 100 koronát fizetnek, rendesek évi 3 korona és pártoló k évi 1 korona tagsági díj fizetése mellett. A tagsági jelentkezések az egyesület egyházi elnökéhez (Scholtz Ödön esperes, Agfalva, Sopronmegye) intézendők, míg a tagsági díjakat s mindennemű missziói adományt, gyűjtést, offertoriumot az egyesület pénztárosához (Broschko G. A., lelkész, Budapest, IV. Deák-tér 4, I.) kell küldeni.